

WAGNERIANA CATALANA Nº 6 ANY 1997

TEMA 3.8: DIE MEISTERSINGER VON NÜRNBERG

TÍTOL: **WAGNER I ELS SEUS MESTRES CANTAIRES**

AUTOR: *Miguel Payán*

*Una de les obres wagnerianes més representades a Barcelona
(no sé si també a l'estranger), i també la menys
comentada pels crítics musicals fou
"Els Mestres Cantaires"*

La figura gegantina del gran Mestre sempre fou emmarcada en un concepte equívoc. Sobretot pel que fa al seu fons humà. A part dels estúpids i degradants atributs de casanova o d'embaucador i seductor de casades o donzelles o de demanaire-estafador, i demás adjectius degradants, fou titllat de superb.

Tot aquest reguitzell d'intencions fonamentades per aquells que no el comprenien i pel qui sempre han sigut enemics de tot allò que ha significat patrimoni revisionari, s'han produït i encara duren. Jo he tingut l'oportunitat de sentir-les diverses vegades. El més corrent és qualificar-lo de militarista obcecat!

Però la veritat dels arguments bàsics ha sigut també originària de diverses opinions sobre el fixament conclusiu del seu temperament, de les seves creences o de les seves preferències sentimentals. En una paraula, de la seva innata constitució anímica.

Si hom llegeix i es capbussa en els relats continguts en el seu llibre "La meva vida", crec que ningú podrà definir la seva idiosincràsia, ni tampoc la seva valuosa capacitat creativa. Va saber interpretar i identificar-se en un ventall ben oposat d'idearis. I en tots, hom podria creure que s'hi reflectia el seu temperament. En cap de les seves creacions hom pot jutjar-hi una manca d'inspiració en el tema. En canvi, quan hom s'endinsa en la seva vida particular,

*Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com*

podriem dir sense equivocar-nos que el seu caràcter era ben poc definit. Wagner fou sols ell... Els seus conceptes creatius i la seva constant. Els seus pensaments i el seus actes en veritat tan sols imperaven en el seu deler per acabar la seva gran obra. Cap altre sentiment obstructiu de la vida corrent d'un home normal l'apartaren voluntàriament o inconscient del seu camí. Un camí pedregós i ple d'obstacles materials. El difícil triomf de la seva immortal obra no es va assolir fins arribada la seva senectut.

Fou poc sociable, agressiu, tossut; impermeable davant els xàfeces de la incomprensió, de la crítica i de les amargors del seu dissortat matrimoni amb Minna. Cap dels afalacs amorosos de les seves admiradores; ni tan sols el més viu però encobert de Matilde Wessendonck, no torbaren el seu cervell ni desviaren la seva brúixola en les tempestes de la seva vida de lluita vers la meta somniada. L'única dona que va capgirar la seva independència sentimental fou Còsima Liszt. Ella el va entendre; no com un caprici passatger. Ella el va ajudar a completar la seva obra; aconseguir el triomf definitiu. I, a més, li donà un fill; essent ambdós segurament allò que necessitava per a poder sentir un ideal altre que el de la seva obra, i els que varen endolcir el seu cor fatigat per l'esforç de fer arribar el seu missatge al món.

Molts es preguntaran com pot ser que un home tan dur, amb un temperament entregat idealment a la mitologia escandinava, amb els seus déus, els nibelungs i les walkiries, s'entusiasmés un dia per un tema tant distant com és la història "d'Els cantors de Nuremberg".

També resulta difícil de comprendre que el creador de "Siegfried" pogués plasmar amb tant misticisme el sublim "Parsifal", monument religiós mai superat per cap immortal compositor en la història de la música, els representants de la qual ens van deixar una important munió de misses, oratoris, rèquiems i misereres. Cap de les composicions esmentades han elevat el sentiment dels creients!...

Doncs si, Wagner no era altra cosa que Wagner... i que ningú no catalogui dins cap idea política ni de cap ferm sentiment en creences fora del cristianisme abstracte. El seu nom era solament el de la seva obra. L'únic que

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

deixà una escola, una acadèmia que durarà molts anys, malgrat els seus detractors.

El "cas" Wagner es caracteritza també per altres fenòmens que presenten la major part d'artistes d'altres rams. Poso per exemple el que jo conec, el de la pintura. Molts grans paisatgistes no han refermat llur reputació interpretant una natura morta, un bodegó o un florer. En canvi, nostre Mestre ho sabia plasmar tot. Avui escolteu un "Tristany", i demà assistiu a una representació de "l'Or del Rhin". Als pocs dies veieu un "Parsifal", l'endemà un "Capvespre dels déus" i un xic després s'eixamplen els cors amb uns "Mestres Cantaires"... És un exemple de què era i de qui era Wagner. No era una màquina de fer "xurros".

El millor exemple el tenim quan examinem els "Mestres Cantaires".

Si bé alguns comentaristes sospiten gratuïtament que "Tristany i Isolda" era un reflex dolorós del fracàs amistós amb els Wessendonck i que la concepció dels "Mestres" era una evasió sentimental per la mateixa qüestió, això no és comprensible. Allò que és veritablement meravellós és que amb dues obres, tan contrastades, ocupessin alhora o en un curt espai de temps el cervell del nostre prohom.

Tornant al primer comentari d'aquest estudi, es pot ben dir que "Els Mestres Cantaires" potser és (respectant altres opinions) la demostració més palesa dels valors del nostre Mestre. Fent un salt des de les tragèdies i vivències extra-mundanes de guerrers mitològics i de llegendes mítiques fins a un poema tan humà com el d'Els cantors de Nuremberg, és un exemple que confirma el que s'ha dit.

L'opinió corrent sobre l'essència dels "Mestres" es decanta a creure que Wagner volgué donar-hi un caire festiu, popular i còmic a la vegada. Lamentable equivocació. En un paràgraf en el que ell explica el perquè de la seva inspiració sobre el tema diu:

"De la manera que entre els atenencs a una tragèdia succeïa un alegre drama satíric, durant aquest viatge d'esbarjo, se'm va ocórrer la idea de fer una

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

comèdia que en realitat pot encadenar-se amb el Torneig de la Wartburg; un drama satíric que ho completés. Aquesta peça era "Els Mestres Cantaires de Nuremberg", amb *Hans Sachs* com a principal personatge. Jo el vaig concebre com la darrera encarnació de l'esperit popular aplicada a la producció artística i amb tal significació l'imposava a la corporació de mercaders mestres cantaires que la qual personificava principalment el ridícul "pedantisme" en la figura del "marcaire" que tenia com a codi poètic la seva pauta".

Wagner volgué també dir tres coses fonamentals en aquell poema: 1) La bondat d'un cor madur (*Sachs*) que alliçona un cor jove per tal que obri la finestra i deixi entrar l'amor i l'aire confortable en el clos tancat d'una societat i unes normes caduques (*Walther*). 2) La resignació heroica davant l'inabastable, (lema constant en les seves filosòfiques meditacions) que impregna gairebé totes les seves obres literàries i es pot assegurar que ell havia experimentat en les seves lluites íntimes. 3) El triomf, mitjançant l'amor juvenívol, sobre els tancats preceptes socials d'aquella època aburgesada. Així li diu *Sachs* a *Walther* quan l'ajuda a compondre el seu vers aspirant al premi:

*En nostres joves anys
quan amb empenta fera
va vers l'amor primera
el cor, inflant-se ple d'afanys,
fer un cant formós i tendre
no poden molts emprendre:
primavera canta en l'home!*